

6. Konstitutivní polarity lidské osoby

(duše-tělo, muž-žena, jedinec-společenství, služebník-pán)

Polarita

- Napětí mezi identitou a odlišností, nemá se odstranit, ale naplnit (využít)
- Trojí polarita člověka: duše-tělo, muž-žena, jedinec-společenství

Duše a tělo (1)

- Člověk je jednota duše a těla (KKC 364 – IV. later. koncil)
  - Duše je duchová, nesmrtelná, přímo stvořena Bohem (KCC 366)
  - Duše je zdroj života člověka (Gn 2,7).

KKC 364 – IV. later. koncil (1215)

„Člověk je jednota duše a těla. Jakožto tělesná bytost v sobě zahrnuje prvky hmotného světa; v něm dosahují svého vrcholu a pozvedají hlas k svobodnému chválení Stvořitele. Člověk proto nesmí pohrdat tělesným životem, nýbrž naopak je povinen považovat své tělo za dobré a hodné úcty, poněvadž bylo stvořeno Bohem a posledního dne má být vzkříšeno.“

Gn 2,7

„I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem.“

Duše a tělo (2)

- Tato polarita byla objektem řady herezí často se stejným podstatným rysem:
  - Tělo je hmotné a špatné.
  - Duše je dobrá a je uvězněna v těle.
- Gnoze, Manicheismus, Kataři
- Jednostranné vnímání
  - tělo – *materialismus*, duše – *spiritismus*
- Duše je podstatnou formou těla (Viennský koncil – 1312)
  - Tomáš Akvinský – duální jednota dvou zásadních prvků

Muž a žena

- Muž a žena jsou darem jeden druhému.
- Obraz lásky Krista a církve:
  - **Ef 5,25:** „*Muži, každý z vás ať miluje svou ženu, jako Kristus miloval církev a vydal sám sebe zani, aby ji posvětil.*“
- Obraz samotné Trojice:
  - **Gn 1,27:** „...*jako muže a ženu je stvořil (Gn 1)*“
    - cituje sám Ježíš při kázání o nerozlučitelnosti manželství
- Nerozlučitelnost:
  - **Gn 2,24:** „...*stanou se jedním tělem*“
  - **Mk 10:** „...*proto, co Bůh spojil, člověk nerozlučuj*“
- Komplementarita – různé role, jeden úkol.
- Jan Pavel II. – muž a žena jsou obrazem Boha, nakolik jsou jednotou dvou osob
  - společenství muže a ženy je obrazem Trojice založený na lásce *caritas*
  - plozením vzniká nový obraz Boží

Jedinec a společenství

- V dějinách spásy se často opakuje vztah jedince a společenství (Abrahám a potomstvo, Mojžíš a Izrael, Kristus a církev).
- Jedinec zde pochopitelně vyniká a je dominantní.
- Bohu záleží na každém jednotlivci („Bůh tak miloval svět...“)
- Jednotlivec nemůže být bez společenství („Tvoříme jedno tělo...“)
- Bůh nezachraňuje lidi jednotlivě, ale jako svůj lid (Sk 10,35, LG 9)
- Katolický výklad vztahu jedince a společenství je proti extrémům individualismu i socialismu.
- Člověk vzniká ve společenství muže a ženy.
- V dějinách spásy Bůh uzavírá smlouvy s lidem prostřednictvím jednotlivců, aby oslovil jednotlivce.

Služebník a pán

- Vztah služebníka a pána není symetrický, oba však mají důstojnost osoby.
- Pán tedy nesmí nakládat se sluhou jako s věcí.
  - Fm 1,8–14: *„Ačkoli bych ti v Kristu mohl směle nařídít, co máš udělat, pro lásku raději prosím, já Pavel, vyslanec a nyní i vězeň Krista Ježíše. Prosím tě za svého syna, kterému jsem dal život ve vězení, Onezima, který ti před časem způsobil škodu, ale nyní je tobě i mně k užitku. Posílám ti ho zpět, je mi drahý jako mé vlastní srdce. Chtěl jsem si ho ponechat u sebe, aby mi ve vězení, kde jsem pro evangelium, sloužil místo tebe, avšak bez tvého souhlasu jsem nechtěl nic udělat, aby tvá dobrota nebyla jakoby vynucená, nýbrž aby byla dobrovolná.“*